

Motion till riksdagen

1989/90:A 721

av Kjell Johansson m.fl. (fp, m, c)

Förbud mot blockad av enmansföretag vid
avtalsvägran

Under de senaste fem åren har hundratals varsel om blockad eller arbetsnedläggelse riktats mot småföretag. Flera av dessa har riktats mot enmansföretag för dessas vägran att teckna kollektivavtal eller separatavtal. Därtill skall läggas alla de mer eller mindre uttalade hot om blockad i samma syfte som riktats mot enmansföretag. I en del fall har varslen lett till genomförda blockader. Denna typ av blockader förekommer nästan uteslutande inom LO-området. Kraven från den fackliga organisationen för att dra tillbaka varsel om blockad eller häva en pågående blockad är att enmansföretagarna skriver ett s. k. separatavtal med den fackliga organisationen.

Frågan om förbud mot blockad av enmansföretag övervägdes redan år 1975 av Arbetsrättskommittén (SOU 1975:1) och har vid ett flertal tillfällen aktualiserats sedan dess.

Motivet att inte införa ett sådant förbud har motiverats med "att ett sådant förbud skulle ha en betydande räckvidd samt beröra hävdvunna principer för konflikter på arbetsmarknaden".

Ett annat motiv som anförs till försvar för den nu gällande ordningen är att "det varit en gängse princip att statsmakterna inte bör ingripa med lagstiftning i arbetsmarknadsparternas rätt att använda stridsåtgärder". Detta motiv måste emellertid betraktas som ovidkommande så länge ett företag inte har någon anställd förutom ägaren.

Samhället har inte dragit sig för att lagstifta till den svages skydd när dennes position varit extremt utsatt. Sådan är enmansföretagarens situation i dag gentemot de fackliga organisationerna. Dessa principer innebär att en facklig organisation mer eller mindre kan tvinga en enmansföretagare att skriva på avtalsvillkor, som måste betraktas som oskäliga. Sådana avtal förekommer inom måleribranschen. Den enmansföretagare som skriver på ett sådant avtal förbinder sig att inte ta större jobb än upp till 14 000 kr. Bryter vederbörande mot avtalet så blir han/hon skadeståndsskyldig.

För att undvika kritik från näringsfrihetsombudsmannen har målarförbundet hittat på ännu ett sätt. Genom hot om blockad vill man nu påtvinga enmansföretag att förbinda sig att varje kvartal betala 1 700 kr. till facket. Detta trots att man inte representerar en enda fysiskt närvarande person på arbetsplatsen. Skulle enmansföretagaren bli sjuk mer än sju dagar måste vederbörande gå till facket med styrkt intyg för att få tillbaka en del av sin av-

gift. En avgift som inte ger företagaren någonting. Bryter företagaren mot avtalet blir vederbörande skadeståndsskyldig.

Mot. 1989/90
A721

Det måste betraktas som orimligt att en facklig organisation ges en laglig möjlighet att utfärda stridsåtgärder gentemot ett företag, där den fackliga organisationen inte kan eller ens har en teoretisk möjlighet att representera någon fysiskt närvarande person.

Så länge det inte föreligger något fackligt arbetsmonopol eller någon lag som förbjuder enmansföretag, måste de enskilda individerna i samhället få avgöra under vilka former de vill arbeta – som anställd eller som företagare med eller utan anställda. Sedan måste vi överlåta åt konsumenterna att avgöra hos vilka företag de vill köpa sina varor och tjänster.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen hos regeringen begär förslag till lagstiftning om förbud mot blockad av enmansföretag för dess vägran att teckna avtal separat eller via arbetsgivarorganisationen.

Stockholm i januari 1990

Kjell Johansson (fp)

Isa Halvarsson (fp)

Hans Nyhage (m)

Ivar Franzén (c)

Charlotte Cederschiöld (m)

Ylva Annerstedt (fp)

Bengt Rosén (fp)

Gudrun Norberg (fp)

Sigge Godin (fp)

Siw Persson (fp)